УДК 620.2.658.822

Г.І. ГОЛОДЮК, Н.М.ГУРГУЛА
Луцький національний технічний університет

МОНІТОРИНГ РИНКУ ТА ОЦІНКА ЯКОСТІ ВІТЧИЗНЯНОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ОБЛАДНАННЯ

G. GOLODYUK, N. GURGULA
Lutsk national technical university

MARKET MONITORING AND QUALITY ASSESSMENT OF DOMESTIC TRADE EQUIPMENT

https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2021-14-16

Мета. *Огляд сучасного стану ринку, аналіз і прогнозування розвитку ринку торговельного обладнання, який дозволить керівництву промислових підприємств здійснювати об'єктивну оцінку ринкового середовища та оперативно реагувати на зміни ринкової ситуації.*

Методика. *У процесі проведення дослідженні використовувались аналітичні та статистичні методи обробки даних, були використані дані Держкомстату, матеріали статей та Інтернет-конференцій з даної теми дослідження. Базується на методах аналізу, синтезу та узагальнення.*

Результати*. Встановлено, що ринок торговельного обладнання в Україні має тенденції до збільшення обсягів реалізації, але й до більш жорсткої конкурентної боротьби. Основними чинниками конкурентоспроможності підприємств, що виготовляють торговельне обладнання в Україні, є технічний стан виробничого обладнання, його технологічність, ціна на продукцію, наявність постійних постачальників сировини, ступінь інтегрованості підприємства тощо. Проведено дослідження стану вітчизняного ринку та аналіз основних виробників торговельного обладнання, проведено оцінку якості торговельного обладнання одного з провідних виробників обладнання в Україні. Якщо виміряти потужність ринку торгового обладнання, то його оціночна вартість відповідатиме цифрі від 800 до 1 мільярда доларів США. Згідно з даними аналітичного сайту на 2020 рік, близько 120 компаній виробляють торговельне обладнання різного призначення, 90% з яких – вітчизняні виробники. До 2015 року на вітчизняних виробників припадало лише 60% ринку торгового обладнання.*

Характер конкуренції на ринку торговельного обладнання визначається тим, що продукція різних виробників є досить однорідною. У зв'язку з цим одним з найважливіших факторів конкурентоспроможності виробників є ціна та швидкість виконання замовлення.

Різниця в ціні торгового обладнання обумовлена різницею в ціні на сировину, різницею в ступені технологічності обладнання та інших факторів. Середня ціна одиниці становить 2000 грн. Різниця в цінах становить від 300 до 500 грн.

Найбільшим виробником торгового обладнання в Україні є компанія «Modern-Expo», яка має 18 філій і займає 35% ринку, «Торпал» -20% ринку, «Алюр Плюс» - 15% ринку.

***Практична значимість**. Аналіз тенденцій розвитку вітчизняного ринку та якості торговельного обладнання дозволяє використовувати їх у наступних дослідженнях.*

***Ключові слова:** торговельне обладнання, магазин, супермаркет, торговельні меблі, стелажі, ринок, експорт, імпорт.*

Поставка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Сучасна ситуація на ринку торговельного обладнання в Україні вимагає постійного розвитку та вдосконалення. Нові модні тенденції, бурхливий розвиток комп'ютерних технологій, зростаючі вимоги щодо зручності для споживачів обумовлюють вдосконалення бізнес-технологій, створення нових типів торговельного обладнання, підвищення його якості та безпеки.

Потужна і стійка динаміка зростання роздрібної торгівлі сприяє підвищенню попиту на торговельне обладнання, що в свою чергу призводить до високих вимог до якості цього товару.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Процеси організації сучасної торгівлі та особливості застосування торговельного обладнання у торгових закладах перебувають у полі зору таких науковців як: В. Апопій, П. Балабан, І. Копич, О. Нестуля, Н. Ситник, А. Мазаракі, С. Шаповал, І. Тарасенко, О. Шинкаренко, Я. Антонюк, І. Шиндировський та інші. Вони розглядають особливості технічного забезпечення торговельно-технологічних процесів обслуговування покупців, особливості вибору, розміщення, експлуатації, технічного обслуговування торговельного обладнання підприємств сфери торгівлі тощо. Разом з тим потрібно відмітити, що аналіз літературних джерел, присвячених дослідженню даної проблеми [1-6], дає можливість стверджувати про те що є не достатньо вивченим ринок якісного торговельного обладнання в цілому на сьогодні. Як показало дослідження, це пов'язано, передусім, із складністю та багатогалузевістю даного ринку, тому аналіз ринку торговельного обладнання є перспективним напрямком дослідження та потребує особливої уваги з боку науковців.

Цілі статті. Вивчення особливостей та тенденцій розвитку ринку, а також визначення чинників розширення асортименту торговельного обладнання, дослідження якісних показників.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є світовий та вітчизняний ринок якісного торговельного обладнання.

Методи дослідження. Під час проведення дослідження використовувались аналітичні та систематичні методи обробки даних.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Нинішній підхід до торгівлі відрізняється від того, що був десять років тому. У наш час торгове обладнання повинно не тільки полегшити розміщення та зберігання товарів, а й слугувати рекламним середовищем для магазинів, супермаркетів та інших торгових місць.

Ринок торговельного обладнання безпосередньо пов'язаний з роздрібним бізнесом. Коли відкриваються нові магазини, змінюються старі формати або оновлюються концепції, ринок працює на повну потужність. Логічно кажучи, обмеження карантину спонукали роздрібних торговців перейти в Інтернет (онлайн торгівля). Кожен рухається в цьому напрямку відповідно до своїх можливостей, але повний перехід ще не відбувся. Це також вплинуло на ринок торговельного обладнання.

Торговельні меблі відіграють важливу роль у залученні покупців. Окрім своїх естетичних якостей в останні роки, торговельні меблі також є функціональним рішенням для багатьох магазинів одягу, взуття та інших аксесуарів. Сучасні магазини оновлюють товар кожного сезону, так само і стиль магазину може бути частково або повністю змінений відповідно до сезону. Влітку та взимку магазин буде прикрашений різними кольоровими палітрами, а також змінені самі меблі або їх розміщення.

Протягом досліджуваного періоду на ринок комерційних меблів впливали такі фактори: рівень купівельної спроможності, ріст пропозиції комерційної нерухомості, відкриття роздрібних магазинів тощо.

Торговельні меблі для непродовольчої промисловості представлені великою кількістю видів, форм та кольорів, але основними матеріалами все ще є дерево та метал. Дерев'яні торговельні меблі популярні в магазинах більш дорогих (брендових) марок, оскільки в порівнянні з металевими меблями вони мають більш вишуканий вигляд. Вітчизняні торговельні меблі в основному представлені шафами, столами та полицями. Окрім торговельних меблів, роздрібні магазини також активно купують вішалки, манекени та комерційне

освітлення для торгових центрів, вітрин та манекенів. Більшість горизонтальних вішалок, що продаються на ринку, використовуються в поєднанні з полицями або шафами. Манекен найважливіша частина інтер'єру в магазинах одягу, так як з його допомогою можливо максимально наочно передати, як буде виглядати та чи інша річ на людині. Особливістю вітчизняного ринку манекенів є його тіньове виробництво.

Структура експорту та імпорту металевих меблів у 2020р. висвітлена на рисунках 1-2.

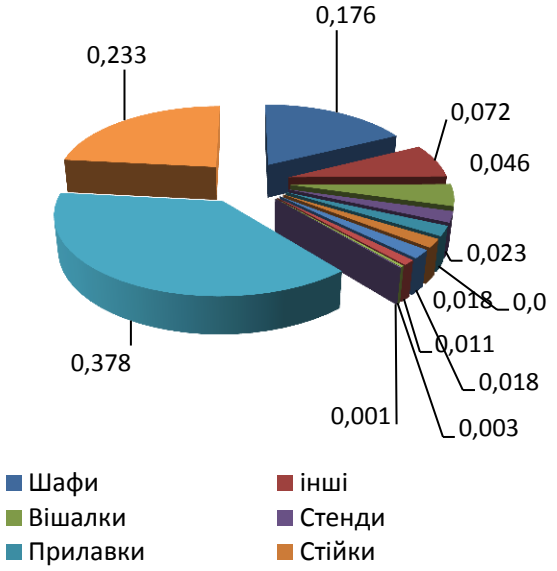

Рис.1. Структура експорту металевих меблів у 2020 р. В грошовому вираженні, % [7]

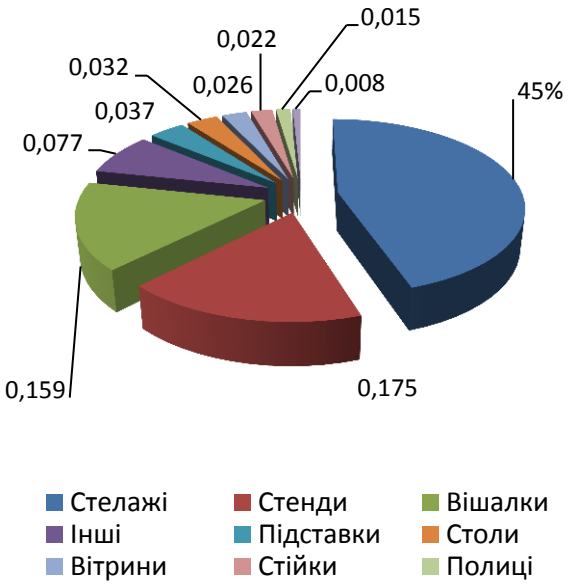

Рис.2. Структура імпорту металевих меблів в 2020 р. В грошовому вираженні, % [7]

Аналіз структури імпорту показує, що переважна більшість торговельних меблів та манекенів припадає на магазини таких великих міжнародних брендів, як Colins, Zara, Bershka та інші. Ці магазини щороку оновлюють меблі для нових ліній одягу. В структурі експорту меблів основну частку становлять касові прилавки, стелажі та шафи, більшість з яких представлена у вигляді металевих меблів.

Якщо виміряти потужність ринку торгового обладнання, то його оціночна вартість відповідатиме цифрі від 800 до 1 мільярда доларів США. Згідно з даними аналітичного сайту на 2020 рік, близько 120 компаній виробляють торговельне обладнання різного призначення, 90% з яких – вітчизняні

виробники. До 2015 року на вітчизняних виробників припадало лише 60% ринку торгового обладнання.

В Україні умови роботи в секторі торгівлі покращуються, а кількість супермаркетів та гіпермаркетів у великих торгово-розважальних центрах швидко зростає.

У 2020 році рітейли відкрили загалом 697 продуктових супермаркетів в Україні. Про це повідомляє Retailers. З 697 магазинів, відкритих минулого року, 518 відкрилися в нових місцях, тоді як інші змінили логотип іншої торгової мережі через франшизу або операції з поглинання. За інформаційними даними, станом на кінець 2020 року лідером за кількістю продуктових роздрібних магазинів в Україні все ще залишається мережа АТБ, яка об'єднує 1078 магазинів.

У трійку лідерів також увійшли Fozzy (Silpo, Fora, Le Silpo, Thrash, Fozzzy C&C, Favore) та Volwest (Наш край, Spar), які до кінця року налічували 561 та 277 магазинів відповідно. У 2020 році в Україні було відкрито 505 магазинів у порівнянні з 511 у 2019 році.

Звичайно, це стимулювало розвиток ринку торговельного обладнання. За даними, отриманими з різних інформаційних джерел [7-10], середньорічний дохід українських виробників торгового обладнання становить 36 млн. доларів. На одного виробника, а загальний річний обсяг виробництва – 20 000 одиниць. У цій галузі працює 150 компаній із загальною виробничою потужністю близько 20 000 одиниць на рік (загальна виробнича потужність окремо взятого виробника).

Характер конкуренції на ринку торговельного обладнання визначається тим, що продукція різних виробників є досить однорідною. У зв'язку з цим одним з найважливіших факторів конкурентоспроможності виробників є ціна та швидкість виконання замовлення. Різниця в ціні торгового обладнання обумовлена різницею в ціні на сировину, різницею в ступені технологічності обладнання та інших факторів. Середня ціна одиниці становить 2000 грн. Різниця в цінах становить від 300 до 500 грн.

Найбільшим виробником торгового обладнання в Україні є компанія «Modern-Expo», яка має 18 філій і займає 35% ринку, «Торпал» -20% ринку, «Алюр Плюс» - 15% ринку. Решту 30% ринку займають інші виробники (рис. 3-4).

За даними Національного комітету статистики України, завантаженість підприємств цієї галузі становить 80-90% від максимального навантаження.

За даними Національного комітету статистики України, серед усіх галузей, що мають попит на торгове обладнання, найбільшим він є сфері послуг (готелі та ресторани, аптеки, салони краси тощо) та роздрібній торгівлі (торгові точки, торговельні центри, гіпермаркети, супермаркети тощо), на промислових підприємствах (заводи, фабрики, виробництва тощо), складські та логістичні компанії.

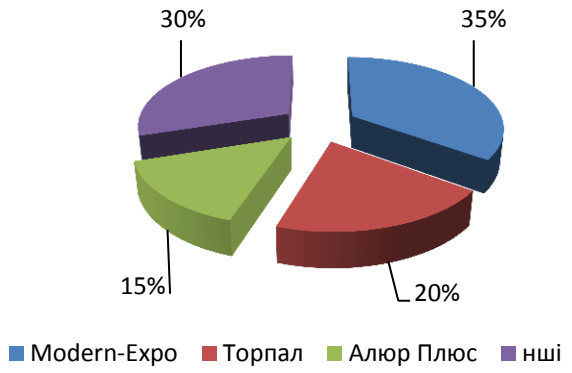

Рис.3. Структура виробників торговельного обладнання в Україні [7]

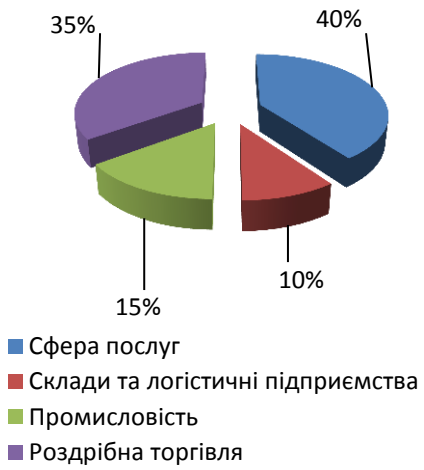

Рис.4. Структура замовлень торговельного обладнання [7]

Отже, як бачимо з рисунка, частка компанії «Modern-Expo» на ринку торговельного обладнання є найбільшою, і становить 35 % від загального обсягу. Асортимент торгового обладнання, яке пропонує СП ТОВ «Modern-Expo»: торгові полиці; касові апарати; фірмове обладнання; холодильне обладнання; поштові термінали; рішення для зберігання; професійне кухонне обладнання; фірмове холодильне обладнання та IT-обладнання (табл. 1). Водночас, вітчизняний ринок торговельного обладнання значною мірою залежить від стану економіки країни в цілому і змін в законодавстві.

На думку аналітиків, ринок за останні декілька років зазнав істотних змін. В даний час у покупця є вибір відповідного обладнання. Вітчизняні та іноземні постачальники пропонують великий асортимент торгового обладнання, і таких компаній сьогодні на ринку більше п’ятисот. Ряд виробників спеціалізується на оригінальних замовленнях, що розробляються з урахуванням побажань і за проектами клієнтів. Намітилася тенденція щодо збільшення частки торгового обладнання, реалізованого на вітчизняному ринку обладнання. Пропозиція різних видів торгового устаткування на прикладі м. Луцьк висвітлено на рис. 5.

Таблиця 1. **Асортиментний ряд торгового обладнання, що реалізує СП ТОВ «Modern-Expo» [11]**

Торгове обладнання	Асортиментний ряд торгового обладнання
Торгові стелажі	Торговий стелаж; елітний стелаж; стелажі із середньою стінкою; стелажі для хліба; стелажі для овочів; стелажі для вина; стелажі для медіа-товарів; стелажі під текстиль; рішення для АЗС.
Касові бокси	Магазин «біля дому»; супермаркет;
Брендоване обладнання	дисплеї; дисплеї металеві; оверхеди сигаретні; shop-in-shop.
Холодильне обладнання	Гастрономічна вітрина QuadroStream; пристінна вітрина CoolJet; пристінна вітрина CoolJet ML.
Поштові термінали:	Автоматизований термінал «Fresh Box»; автоматизовані поштові термінали «Parcel Terminal», «Parcel Terminal Mini», «Parcel Terminal Base».
Обладнання для складування	Стелажі складські; рішення для динамічного зберігання; додаткові рішення для логістики; рішення для магазинів C&C та DIY.
Обладнання для професійної кухні	Обладнання з нержавіючої сталі та професійне холодильне обладнання.
Брендоване холодильне обладнання	Холодильне обладнання марок COOL E MOTION DS15, COOL E MOTION S8 та COOL E MOTION S6.
IT обладнання	Каси самообслуговування та термінали POS-1704 IP67, POS-1704, POS-1505(LT), POS-1505

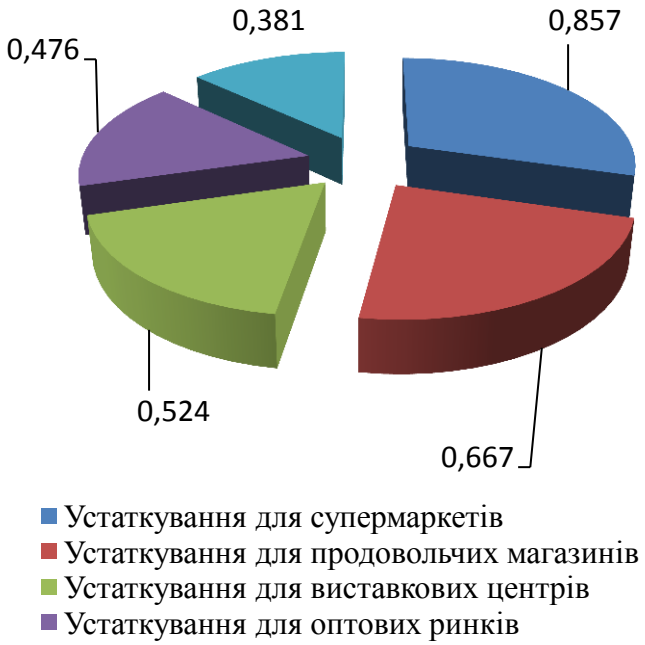

Рис.5. Пропозиція різних видів торгового устаткування луцьким продавцям, %

Отже, на сьогоднішній день місцеві фірми виробники успішно задовольняють попит на ринку торговельних меблів і конструкцій завдяки наявності власних виробництв, запасам товару на складі і комплексному підходу до роботи з замовниками (рис.6).

Але конкуренція не дозволяє стояти на місці, виробники і продавці торгового обладнання постійно знаходяться в пошуку нових дизайнерських рішень, варіантів удосконалення виробництва, зниження собівартості продукції, що випускається і зростання її якості.

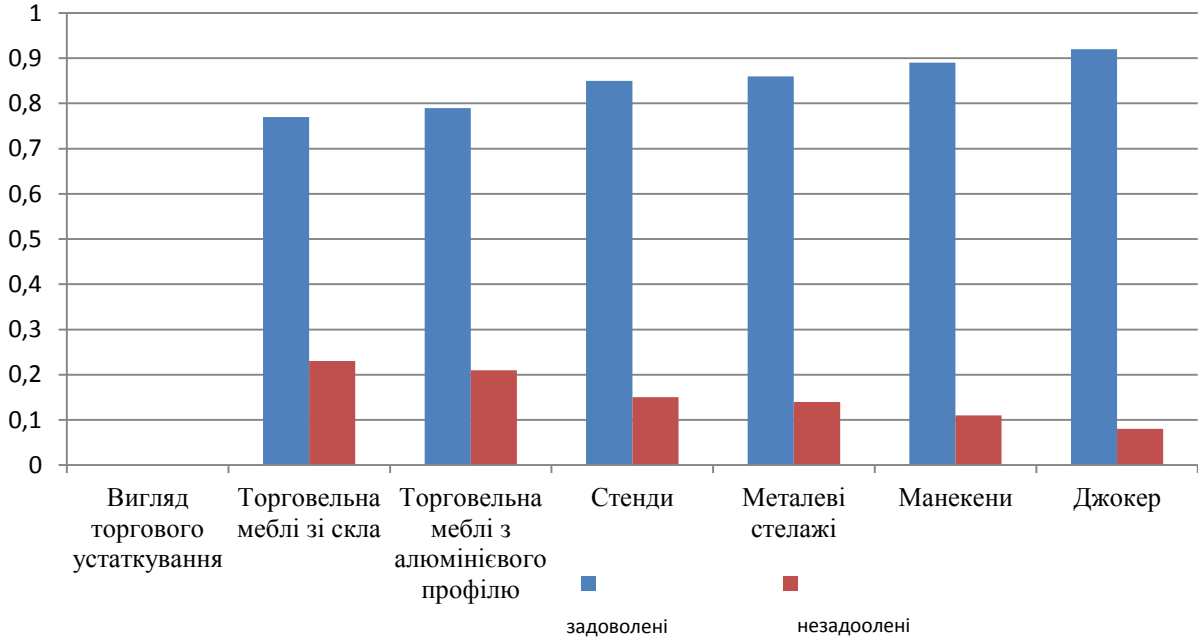

Рис.6. Ступінь задоволення споживачів торговим устаткуванням різних видів, %

Характерною рисою ринку устаткування стало прагнення низки українських компаній до організації власного виробництва, що дозволило витіснити з ринку з окремих позицій іноземних постачальників торгового устаткування. І тут головним стало поліпшення «ціна-якість», багато в чому обумовлене винятком витрат транспортування. Не слід також забувати те, що в Україні є дуже багато заводів, що випускають необхідне складові для торгового устаткування, наприклад, алюмінієвий профіль.

Дуже добре налагоджено в Україні виготовлення обладнання для великих модулів, невеликих магазинчиків, бутиків і точок вузької спрямованості, до яких відносяться аптеки, парфумерні магазини, а також – взуттєві, книжкові, і –

з продажу товарів для дітей. Деякі виробники виконують і індивідуальні замовлення, що розробляються спеціально під потреби клієнтів і за їхніми власними проектами.

При виробництві спеціалізованих меблів виробники керуються і діють в напрямку поліпшення таких функціональних характеристик як: універсальність; взаємозамінність окремих деталей і вузлових механізмів; велика місткість; розширення можливостей викладки товарів різними способами – до однієї моделі додаються кілька наборів для викладки, а її частини виконуються так, щоб на них можна було розташувати рекламу.

Вимоги до торговельного обладнання в Україні регулюються нормативними актами на кожен вид обладнання. Основні вимоги до торговельних меблів (стелажів) відповідно до нормативних документів: стелажі необхідно виготовляти відповідно до вимог ДСТУ EN 15095: 2014 [12] та затверджених робочих креслень у встановленому порядку; конструкція стелажів повинна дозволяти їх використання в механізованих складах; конструкція стійок повинна забезпечувати довговічність, стійкість, безпеку та комфорт при монтажі та ремонтних роботах [16].

На кожному стелажі повинен бути паспорт, інструкція з встановлення та використання та відповідати вимогам ДСТУ EN 15095: 2014. На видимій ділянці на першій рамі стелажу повинна бути вставлена табличка з наступною інформацією: товарний знак виробника; тип стелажа; розмір комірки стелажа; допустиме навантаження; дата виготовлення.

Відповідність показників якості торгового стелажа виробництва СП ТОВ «Modern-Expo» вимогам ДСТУ EN 15095:2014 [12] наведено у таблиці 2.

Отже, згідно проведених досліджень було виявлено, що торговий стелаж виробництва СП ТОВ «Modern-Expo» за усіма показниками відповідає ДСТУ EN 15095:2014 [12]. Стелаж підлягає випробуванню перед введенням в експлуатацію та періодичному випробуванню 1 раз в рік з оформленням результатів протоколом До випробувань можуть залучатися атестовані випробувальні центри. При виконанні робіт покладаємося на європейські стандарти FEM 10.2.02, prEN 15512, FEM 10.03.01 Під час інспектування та випробування, відповідно до вимог ДСТУу, оцінюються такі показники як: кривизна стійок і балок стелажів; скручування стійок і балок; зовнішній вигляд деталей стелажа; якість зварних швів; випробування на міцність і стійкість дією вертикальної і горизонтальної навантажень; затяжка болтових з’єднань стелажів.

Таблиця 2. **Оцінка якісних показників стелажів згідно з ДСТУ EN 15095:2014 [12]**

Найменування показника	Значення показника згідно НД	Відповідність показника ДСТУ EN 15095:2014
Кривизна стійок і балок стелажів у зібраному вигляді	Не більше 3 мм на 100 мм довжини і 0,1% від загальної довжини.	Відповідає. Кривизна стійок на 100 мм дорівнює 2,5 мм
Скручування стійок і балок навколо їх поздовжньої осі	Більше 0,5 мм на 1000 мм довжини і 0,05% від загальної довжини.	Відповідає. 1 мм на 1000 мм довжини
На поверхнях деталей стелажів не допускаються:	Тріщини; розшарування; закати; задирки.	Відповідає. Тріщини, розшарування, закати і задирки відсутні
Місця, що підлягають зварюванню	Повинні бути очищені від забруднень, масла, окалини і корозії. Ретельно та щільно зварені.	Відповідає. Місця що підлягають зварюванню очищенні
У швах зварних з'єднань не допускаються:	Непровари; місцеві напливи; пори і шлакові включення діаметром більше 1 мм; підрізи основного металу більше 0,5 мм; тріщини всіх видів.	Відповідає. Не виявлено дефектів, пор, напливів та підрізів основного металу
Розміри деталей і складальних одиниць	Повинні бути виконані з відхиленнями, що допускаються не більше 14 квалігета.	Відповідає. Деталі всі виготовленні згідно технічної документації
Рами стелажів	Допускається виготовляти з двох і більше рознімних частин по висоті.	Відповідає. Виготовлено з суцільної рами
Поверхня стелажів	Повинна бути заґрунтована і пофарбована, допускається за узгодженням зі споживачем виготовляти стелажі тільки заґрунтованими.	Відповідає. Поверхня стелажа пофарбована у темно сірий колір
Показники безпечності	Конструкція стелажів і деталей їх кріплення повинна забезпечувати жорсткість, міцність, стійкість, безпеку і зручність виконання монтажних і ремонтних робіт. Елементи стелажів не повинні мати гострих кутів і поверхонь з нерівностями.	Відповідає. Стелаж стійкий, кріплення стелажа надійне, гострих кутів та нерівностей не виявлено.
Маркування	На видному місці першої рами стелажів повинна бути встановлена табличка, яка містить: товарний знак підприємства-виробника; тип стелажа; розмір осередку стелажа в плані; допустиме навантаження на осередок і секцію; дату випуску.	Відповідає. На табличці зазначено: торговий знак СП ТОВ «Modern-Expo», тип стелажу – торговий стелаж, розмір стелажу 1000х700х2000мм, навантаження на одну полицю 100 кг, дата випуску – 2 лютого 2020 року

СП ТОВ «Модерн-Експо» має у своїй структурі відділ якості, який проводить випробування виготовленого торговельного обладнання на його відповідність нормам. Компанія успішно проводить міжнародну перевірку якості та безпеки виготовленої продукції та виробничих процесів, що підтверджується великою кількістю отриманих сертифікатів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Виходячи з вище викладеного, можна сказати, що ринок торгівельного обладнання в Україні має тенденції до збільшення обсягів реалізації, але й до більш жорсткої конкурентної боротьби. Основними чинниками конкурентоспроможності підприємств, що виготовляють торгівельне обладнання в Україні, є технічний стан виробничого обладнання, його технологічність, ціна на продукцію, наявність постійних постачальників сировини, ступінь інтегрованості підприємства тощо. Отже можливість успішного конкурування у довгостроковій та короткостроковій перспективі залежить від конкурентоспроможності підприємства, розвитку ринку роздрібної торгівлі та інших вищевказаних чинників.

Список використаних джерел

1. Антонюк Я.М., Шиндировський І. М. Організація виставкової діяльності : навч. посіб. Львів : ЛКА, 2015. 328 с.
2. Апопій В.В. Організація торгівлі. Класифікація підйомно-транспортного обладнання URL: http://westudents.com.ua/glavy/38361-1051-klasifkatsya-pdyomno-transportnogo-obladnannya.html.
3. Копич І., Нестуля О., Апопій В. та 165рм. Внутрішня торгівля України: проблеми і перспективи розвитку : монографія / за 165рму. В. Апопія, П. Балабана. Львів : Новий світ, 2014. 565 с.
4. Ситник Н.С. Модернізація внутрішньої торгівлі : монографія / за 165рму. В. Апопія. Львів : Новий світ, 2013. 318 с.
5. Мазаракі А.А., Лігоненко Л.О., Ушакова Н.М. Економіка торговельного підприємства : підручник / за 165рму. Н. М. Ушакової. Київ : Хрещатик, 1999. 800 с.
6. Мазаракі А.А., Шаповал С.Л., Тарасенко І.І., Шинкаренко О.П. Торговельне обладнання : підручник / за 165рму. А. А. Мазаракі. Київ : КНТУ, 2018. 320 с.
7. Державна служба статистики України, оцінка компаній Pro-consultihg URL: http://www.ukrstat.gov.ua/.
8. Продукти і торгівля. URL: http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=e088269b-fb0f-422a-93af-3690b2ff6b29&title=EksportTovarivZUkrainiZrisNa24-2 UIPivrichchi2017-Roku.
9. Companion UA / Ukrainian business news URL: http://www.companion.ua.
10. Корреспондент.net URL: https://korrespondent.net.

11. Бізнес-каталог підприємств України URL: https://www.ua-region.com.ua/21751578.

12. ДСТУ EN 15095:2014. Механічні рухомі стелажі і полиці, конвеєрні транспортери та складські ліфти. Вимоги щодо безпеки. Пов'язані міжнародні нормативні документи: EN 15095:2007+A1:2008. [Чинний від 2020-01-01]. Вид. 166рмую. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2014. URL: http://document.ua/mehanichni-ruhomi-stelazhi-i-polici-konveerni-transporteri-t-std29028.html.

13. ДСТУ ISO 9001:2000. Система управління якістю вимоги. [Чинний від 2001-06-27]. Вид. 166рмую. Київ : Держстандарт України, 2001. 25с.

14. ГОСТ 32560.2-2013 (ISO 23953-2:2005) Шкафы, прилавки и витрины. Требования, методы и условия испытаний. [Действующий от 2016-01-01]. Москва : Стандартинформ, 2016. URL: http://docs.cntd.ru/document/1200112631.

Referense

1. Antoniuk Ya.M., Shyndyrovskyi I. M. (2015). Orhanizatsiia vystavkovoi diialnosti [Organization of exhibition activities]. Lviv : *LKA*, 2015. 328 p.

2. Apopii V.V. Orhanizatsiia torhivli. Klasyfikatsiia pidiomno-transportnoho obladnannia [Trade organization. Classification of lifting and transport equipment]. URL: http://westudents.com.ua/glavy/38361-1051-klasifkatsya-pdyomno-transportnogo-obladnannya.html.

3. Kopych I., Nestulia O., Apopii V. (2014). Vnutrishnia torhivlia Ukrainy: perspektyvy rozvytku [Internal trade of Ukraine: problems and prospects of development]. Lviv : *Novyi svit*, 2014. 565 p.

4. Sytnyk N.S. (2013). Modernizatsiia vnutrishnoi torhivli [Modernization of domestic trade]. Lviv : *Novyi svit*, 2013. 318 p.

5. Mazaraki A.A., Lihonenko L.O., Ushakova N.M. (1999). Ekonomika torhovelnoho pidpryiemstva [Economics of a commercial enterprise]. Kyiv : *Khreshchatyk*, 1999. 800 p.

6. Mazaraki A.A., Shapoval S.L., Tarasenko I.I., Shynkarenko O.P. (2018). Torhovelne obladnannia [Trade equipment]. Kyiv : *KNTU*, 2018. 320 p.

7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, otsinka kompanii Pro-consultihg [State Statistics Service of Ukraine, assessment of companies]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/.

8. Produkty I torhivlia. [Products and trade]. URL: http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=e088269b-fb0f-422a-93af-3690b2ff6b29&title=EksportTovarivZUkrainiZrisNa24-2 UIPivrichchi2017-Roku.

9. Companion UA / Ukrainian business news. URL: http://www.companion.ua.

10. Korrespondent.net [Korrespondent.net]. URL: https://korrespondent.net.

11. Biznes-kataloh pidpryiemstv Ukrainy [Business directory of Ukrainian enterprises]. URL: https://www.ua-region.com.ua/21751578.

12. DSTU EN 15095:2014. (2014) Mekhanichni rukhomi stelazhi I polytsi, konveierni transportery ta skladski lifty. Vymohy shchodo bezpeky. Poviazani mizhnarodni normatyvni dokumenty: EN 15095:2007+A1:2008. [Mechanical mobile racks and shelves, conveyor conveyors and warehouse elevators. Security requirements. Related international normative documents: EN 15095: 2007 + A1: 2008.]. Kyiv : *DP «UkrNDNTs»*, 2014. URL: http://document.ua/mehanichni-ruhomi-stelazhi-i-polici-konveerni-transporteri-t-std29028.html.

13. DSTU ISO 9001:2000. (2000) Systema upravlinnia yakistiu vymohy [Requirements quality management system]. Kyiv : *Derzhstandart Ukrainy*, 2001. 25p.

14. GOST 32560.2-2013 (ISO 23953-2:2005) (2016) Shkafyi, prilavki i vitrinyi holodilnyie torgovyie. Trebovaniya, metodyi i usloviya ispyitaniy. [Cabinets, counters and show-windows refrigerating trade. Requirements, methods and test conditions]. Moskva : *Standartinform*, 2016. URL: http://docs.cntd.ru/document/1200112631.

Purpose. *The purpose of the article is to review the current state of the market, to analyse and forecast the development of the trade equipment market, which will allow the management of industrial enterprises to make an objective assessment of the market environment and promptly respond to changes in the market situation.*

Methodology. *In the course of the research analytical and statistical methods of data processing were used, data of the State Statistics Committee, materials of articles and Internet conferences on the research topic were used. The article is based on methods of analysis, synthesis and generalization.*

Results. *It is established that the market of trade equipment in Ukraine has a tendency to increase sales, but also to tougher competition. The main factors of competitiveness of enterprises that manufacture trade equipment in Ukraine are the technical condition of production equipment, its manufacturability, product price, availability of regular suppliers of raw materials, degree of integration of the enterprise and so on. The analysis of the state of domestic market and major manufacturers of trade equipment, as well as the assessment of the quality of trade equipment, produced by one of the leading manufacturers in Ukraine, was carried on. The estimated value of the capacity of the commercial equipment market ranges from 800 million to 1 billion US dollars. According to the analytical data for 2020, about 120 companies produce commercial equipment for various purposes, 90% of which are domestic manufacturers. Until 2015, domestic manufacturers accounted for only 60% of the trade equipment market.*

The competition in the market of commercial equipment is determined by the fact that the products of different manufacturers are quite homogeneous. Therefore, one of the most important factors in the competitiveness of manufacturers is the price and speed of order fulfillment. The difference in the price of trade equipment is due to the difference in the price of raw materials, the degree of equipment manufacturability and other factors. The average unit price is UAH 2,000. The difference in prices ranges from 300 to 500 UAH.

The largest manufacturer of trade equipment in Ukraine is the company «Modern-Expo», which has 18 branches and occupies 35% of the market, «Torpal» – 20% of the market, «Allure Plus» – 15% of the market.

Practical importance. *The analysis of major Ukrainian manufacturers of trade equipment and the quality assessment of trade equipment, produced by them, allows to use the results of this research in the practice of enterprises.*

Keywords: *trade equipment, supermarket, trade equipment, racks, market, export, import.*

Стаття рекомендована до друку доктором технічних наук,
професором Байдаковою Л.І.
Дата надходженняв редакцію 13.01.2021 р.